

KONINKLIJKE
FOTOBOND

afdeling Utrecht-'t Gooi

DE KIJKER WINTER 2025

THEMA'S

- zelf negatieven en dia's scannen
 - museumbezoek
 - RBNXPLRNG
- (en nog veel meer)

IN DEZE EDITIE

- Mededelingen - 2
- Fotografie in de literatuur - 7

THEMA

- **Zelf dia's en negatieven scannen / fotograferen - 9**

- Het Fotoboeken Festival in Amersfoort - 16

THEMA

- **De kunst van het verdwalen: over Situationisten, Dérive en RBNXPLRNG - 18**

- Honderd jaar Fotoclub 't Gooi - 21

THEMA exposities

- **Chris Killip Retrospectief: verslag van een tentoonstellingsbezoek - 23**

- **Waarom je foto-exposities moet bezoeken - 25**

- **Exposities: een ruime selectie - 26**

- Bestuur - 34

- Colofon: redactie, publicatieschema en inzenden voor het lentenummer - 34

< De voorpagina toont iets wat inmiddels zeldzaam is geworden: sneeuw... Foto: Kees Molders

*We nodigen je uit uiterlijk 15 maart je eigen **lentefoto** in te sturen voor de omslag van de volgende editie! Liggend formaat, hij wordt afgesneden in A4-verhoudingen, maar dat mag je natuurlijk ook zelf doen.*

MEDEDELINGEN

De data voor de aanstaande Vijf met Samenhang (5mS) 2025 zijn bekend!

Niet alleen dat, de jury is ook al gevormd en zal bestaan uit Theo Bijker en Marco Bastmeijer.

Theo (BMK) laat een indrukwekkend spoor na van publicaties in tijdschriften, boeken en brochures. Daarnaast is hij met regelmaat te boeken voor een mentoraat, zowel in groepsverband als individueel. Marco (BMK) staat er om bekend om op zijn geheel eigen wijze van foto's te bespreken. Eerlijk, begeistert, enthousiast en ook heel direct. Dus dat belooft een interessante jurering te worden en ook een leerzame bespreking achteraf!

Noteer al vast in je agenda:
Inzenden 5mS 2025: woensdag 12 februari 2025 tot en met woensdag 19 februari 2025
Bespreking en toekenning van de prijzen: 2 april 2025
Plaats: De Clomp in Zeist van 19:30 uur - 22:00 uur.

Ik reken op een overweldigende deelname!

Namens de Wedstrijdcommissie,
Christophe Thole
wedstrijden.af07@fotobond.nl
0654 234 234

Hulp gezocht: vacature in het bestuur

Hoewel een aantal zaken voortvarend zijn opgepakt binnen het recent aangetreden bestuur, hebben we ook te maken met tegenslag.

Onze secretaris, Bea van den Bosch, heeft haar persoonlijk lidmaatschap van de Fotobond per 31 december opgezegd.

Daarmee legt ze ook haar functie als secretaris binnen het bestuur neer.

Tijdelijk zullen de secretariële taken zo goed mogelijk worden opgepakt door Christophe, die van tijd tot tijd een beetje op Rob zal leunen.

Wij bedanken Bea voor haar werk in de afgelopen periode.

Inmiddels zijn Rob en ik naarstig op zoek naar hulp en ondersteuning. Via de clubbesturen hebben wij al een noodkreet doen uitgaan, maar het kan geen kwaad iedereen persoonlijk nog eens te vragen mee te denken over de invulling van de vacature(s) binnen het bestuur. Wij willen natuurlijk alle geplande activiteiten door laten gaan, maar dat wordt nu wel een beetje zwaar.

Aarzel niet, samen de schouders er onder! Bel met Christophe voor nadere info. Alle hulp is welkom. Ook als het voor één keer is, zijn we al een stuk geholpen. Een officiële bestuursfunctie kan altijd nog later worden ingevuld.

Dank je wel!
Christophe Thole
secretaris.afd07@fotobond.nl
0654 234 234

MEDEDELINGEN - vervolg

De Beste Club 2024: de uitslag

foto's: Maarten Eykman

Op 18 december vond in Zeist de bespreking plaats van DBC2024, de krachtmeting van de clubs van Afdeling Utrecht-'t Gooi.

Na het gebruikelijke kopje koffie heette Christophe Thole iedereen van harte welkom en met name juryleden Arij van der Stelt en Willy Bomert. Hiermee vertegenwoordigde Christophe 50% van het bestuur, hetgeen maar aangeeft hoe wankel de Afdeling is georganiseerd.

Niettemin waren de clubvertegenwoordigers goed te spreken over de locatie, tijdstip en ook de nieuwe manier van presenteren en bespreken.

Na de veel gehoorde klacht over het feit dat achterin de zaal de dia's met daarop tien foto's slecht te zien waren, werd dit keer gekozen voor een andere aanpak. Na het totaaloverzicht van de tien foto's, werden alle foto's beeldvullend getoond en ook besproken. Willy en Arij gaven beurtelings op twee foto's commentaar en wisselden elkaar zo af.

Bij een enkele foto kwam het andere jurylid alsnog met zijn/haar afwijkende mening, om maar aan te geven dat zij soms toch eigen invalshoek hadden gekozen. Dat gaf meteen een mooie kijk op het intensieve jureerproces dat beide juryleden zich hebben getroost. Tegelijkertijd legde dit veel druk bij de man achter de knoppen, Rob Gerritsen. Niet alleen de techniek klopte, ook de timing is door zijn alertheid binnen de gestelde grenzen gebleven.

↑ Willy Bomert, Christophe Thole en Arij van der Stelt
↗ De Fotogroep Kromme Rijn ontvangt de Dick van Groningen Schinkel-trofee voor De Beste Club 2024.
↘ de inzending van Fotogroep Kromme Rijn

Tja, natuurlijk werd toegeleefd naar de einduitslag, die bestond uit de beste drie clubs, en tevens uit de vijf beste individuele foto's.

Na de uitreiking van de certificaten voor DBC 2024 aan respectievelijk:

- FK Eemland (derde met 150,5 ptn),
 - AFC Flevo (tweede met 152,0 ptn) en tot slot
 - FG Kromme Rijn (winnaar met 152,5 ptn),
- reikte Christophe de Dick van Groningen Schinkel-Trofee uit aan de winnende club.

Daarna werden de beste vijf individuele foto's getoond, waarop in de zaal duidelijk positief en met herkenning werd gereageerd.

Vier van hen eindigden op een gedeelde tweede plaats

met 17,5 punten. De beste foto (Tonnie Hietbrink, tafereel van zand-/berglandschap met op de voorgrond een heteluchtballon) stak daar met slecht één punt bovenuit.

Al met al een geslaagde avond, met een compliment voor de jury, die zeer gedreven elke foto op een voor iedereen leerzame manier heeft besproken.

De beste foto van DBC2024 is van Tonnie Hietbrink

Oorkondes voor de vijf beste foto's van DBC2024

met een klik op de links hieronder download je direct een pdf, kijk in je downloadmap!

via [deze link](#) download je de presentatie met alle inzendingen

via [deze link](#) download je de volledige uitslag

MEDEDELINGEN - vervolg

Het volgende Fotografencafé Kasteel Woerden is op maandag 3 februari 2025

Je bent in 2025 van harte welkom op 3 februari, 7 april, 23 (!) juni, 4 augustus, 6 oktober en 1 december. In principe zijn dat de eerste maandagen van de even maanden, uitzonderingen daargelaten.

Het Fotografencafé Kasteel Woerden wordt georganiseerd voor en door fotografen. Zes maal per jaar is er een dag met in de middag een workshop of masterclass. Dan volgt het fotografendiner. Om 19:30 uur is er het FotoPlaza waarin een beginnend fotograaf een presentatie geeft. Om 20:00 uur volgt het hoofdprogramma waarvoor een bekender gastfotograaf wordt uitgenodigd. In 2024 waren dat o.a. Anaïs Lopez, Kadir van Lohuizen en Paul Cupido. Op 3 februari 2025 zal Çiğdem Yüksel het hoofdprogramma verzorgen. Zie de rubriek Expositie voor haar tentoonstelling 'Je moest eens weten'. De tweede helft van de avond geeft gelegenheid elkaar en de sprekers te ontmoeten, maar bovenal om je eigen foto's, serie of portfolio onder daglichtlampen te bespreken met deskundige fotobesprekers.

Organisator Aart Sliedrecht heet de gasten welkom en introduceert de fotograaf in het Fotoplaza.

December 2024: Alex Feenstra (links) bespreekt met een fotograaf diens werk.

Je kunt deelnemen aan het complete middag- en avondprogramma, maar je kunt ook alleen de avond bijwonen; dat is gratis en kan zonder aanmelding. Hou voor de invulling van het programma de [website van het Fotografencafé](#) in de gaten; daar kun je ook aanmelden voor middagprogramma en diner.

MEDEDELINGEN - vervolg

BMK 65 jaar met lustrumboek

De Landelijke groep Bondsmeesterklasse (BMK) is een groep voor fotografen die een extra uitdaging zoeken, als aanvulling op de discussies in de eigen fotoclub. De BMK-groep heeft geen gemeenschappelijk thema of onderwerp.

Het niveau van de fotografie binnen deze groep ligt zeer hoog. Dit komt, onder meer, door de strenge ballotage. Deze wordt niet uitgevoerd door leden van de groep, maar door een vakjury bestaande uit professionals uit de fotografiewereld, die geen lid zijn van de Fotobond.

De leden behoren tot de top van de vrijetijdsvotografie en zijn gepassioneerd met fotografie bezig en proberen aan te sluiten bij de hedendaagse (professionele) autonome fotografie. Ze hebben een persoonlijke stijl ontwikkeld en laten in hun werk originaliteit zien. De beheersing van de techniek is geen doel op zich maar een middel om de inhoud van de beelden tot uitdrukking te brengen.

Om toegelaten te worden voor de ballotage moet er een collectie van minimaal twaalf foto's worden ingezonden, waarmee de fotograaf de visie op een bepaald onderwerp of thema laat zien.

In januari 2025 kan voor de ballotage 2025 ingezonden worden.

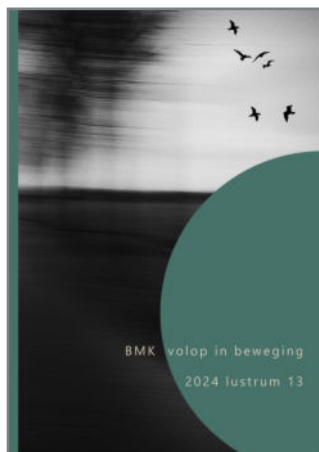
Nadere gegevens over de BMK-inzending en jurering zijn te lezen op de [BMK-pagina van de Fotobond](#).

Wie wil weten wat de BMK-club zoal produceert is goed

bediend met het boek 'BMK volop in beweging - 2024 lustrum 13' dat door Peter van Tuijl, Armando Jongejan en Jeanette Kamberg is samengesteld.

[Het boek 'BMK Volop in Beweging' is via deze link in te zien.](#)

Rotterdam Photo

Rotterdam Photo is een jaarlijks fotografiefestival, dat volledig in het teken staat van de hedendaagse fotografie. Rotterdam Photo is opgericht in 2016 en is een toegankelijk en innovatief fotografiefestival. In 2025 vindt het hoofdprogramma plaats van 22 mei t/m 1 juni, tien dagen lang in en rond het Museumpark. Met een karakteristiek containerdorp creëert Rotterdam Photo een visueel opvallend en toegankelijk evenement op de kunstaas van de stad.

Thema: Shared/Connected.

Speciaal voor leden van de Fotobond stelt Rotterdam Photo een aantal expositie containers beschikbaar. De inzendingen van de Fotobond worden ook apart gejureerd.

Deelname is gratis, alleen voor de inschrijving en het selectieproces wordt € 35 gevraagd. De 'open call' is verlengd tot 31 januari 2025.

Kijk eerst [via deze link bij de Fotobond](#), daar vind je nadere informatie en een link naar de inschrijving.

Fotografie in de literatuur

tekst Jan Donders

In oktober van dit jaar zijn de kandidaten voor de NS Publieksprijs bekend gemaakt. Een paar had ik al gelezen, voor andere boeken was een bezoek aan de boekhandel nodig. Opvallend vond ik dat in verschillende boeken fotografie een belangrijke rol speelt.

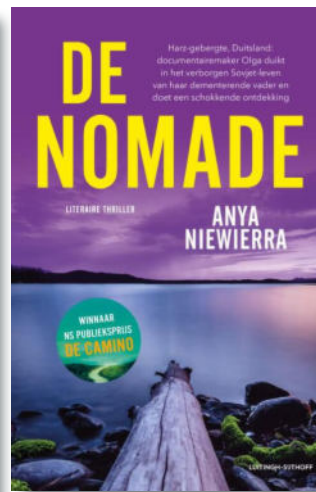
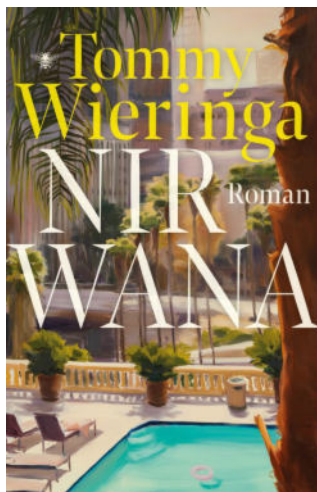
Niet in die van de uiteindelijke winnaar: Adriaan van Dis met zijn boek 'Naar zachtheid en een warm omhelzen'. Maar de hoofdpersoon (Adriaan) loopt in zijn jeugd wel de hele dag met een verrekijker rond om de wereld buiten hem goed te kunnen zien. Een teelens dus, met zijn geheugen als opslagmedium. Hij geeft de verrekijker ook een naam: 'Maresch', zoals foto-collega's spreken over 'mijn Nikon' in plaats van 'mijn camera'.

Hij vergelijkt Maresch, zijn enige speelgoed, ook met de smartphones van de huidige jeugd. *"De telefoon is hun spiegel. Ze maken selfies, zijn bang om te worden bespot en wiebelen. Alsof ik mezelf zie."*

Het boek 'Luister' van Sasha Bronwasser was ook een van de genomineerden. In dat boek speelt fotografie een rol van betekenis. Niet alleen omdat de hoofdpersoon een kunstopleiding volgt met fotografie in haar pakket, maar ook omdat ze door haar docente gebruikt wordt als object voor diens eigen (fotografie) project. Gebruik en misbruik van fotografie voor zelfpromotie. Lezen dus, ook om andere redenen: het is een boeiend en spannend boek dat herkenbare Parijse taferelen beschrijft.

In een ander genomineerd boek, 'Nirwana' van Tommy Wieringa, is er een belangrijke bijrol voor foto's en fotografie. Deze keer door een expositie in Huis Marseille waar de ex van kunstenaar Hugo wraak neemt op hem door foto's uit het verleden, die gemaakt zijn tijdens hun liefdesrelatie, nu te gebruiken om hem voor paal te zetten (letterlijk). Het belangrijkste thema van het boek zijn de gruwelijkheden die, ook door Nederlanders, in de Tweede Wereldoorlog zijn bedreven. Dan ga je ook beter begrijpen waarom de Oekraïners zo graag vrij willen zijn.

Het verbaasde me in eerste instantie dat het boek 'De Nomade' van Anya Niewierra niet op de lijst stond. Tot ik me realiseerde dat Niewierra in 2023 met haar boek 'De Camino' de NS publieksprijs al had gewonnen. 'De Nomade' komt misschien volgend jaar aan de beurt, want het is een bestseller.

In 'De Nomade' speelt fotografie ook mee. Niet alleen omdat de (dementerende) vader van de hoofdpersoon Olga een goede (amateur)fotograaf was en haar ingewijd heeft in de kunst van het fotograferen, maar ook omdat oude foto's belangrijke inlichtingen geven over de persoon en de geschiedenis van haar vader. En dus over haar vraag: wie ben ik?

Olga vindt haar vader de beste fotograaf die ze kent. Hij wist altijd precies wát hij moest vastleggen, wanneer en vanuit welke invalshoek. *“Ze kunnen je tijdens een cursus nóg zoveel leren over compositie, belichting, filters, scherpste en kleuren, maar zonder het oog maak je geen goede opnamen. Dus volg je oog en denk niet teveel na, want dan verlies je het moment.”*

Ook over zijn weigering om te exposeren: *“Wanneer ik weet dat anderen over mijn foto's gaan oordelen, beweeg ik mij minder vrij. Een mens die zich bekeken weet, raakt gevangen door de blik van de ander en reageert daarop.”*

Boeken lezen: je leert ervan, ook over fotografie.

Zelf dia's en negatieven scannen en fotograferen

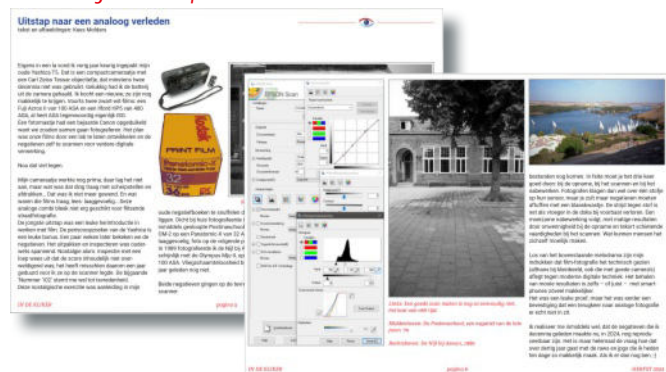
vervolg: een duik in je analoge verleden

tekst en afbeeldingen door Kees Molders, tenzij anders aangegeven

In de herfsteditie van De Kijker vertelden Marcel Borgstijn en ik over onze recente ervaringen met analoog fotograferen, en over de zegeningen en problemen daarvan. Ik had het toen over scannen met een vlakbed-scanner, die weliswaar de beste resultaten oplevert, maar die ook langzaam en omslachtig is. Daarmee is het verhaal niet af. In dit artikel duiken we in alternatieve methoden om van analoog naar digitaal te geraken.

Ik heb over het onderwerp in september een kleine inleiding gehouden op mijn club, met een geïmproviseerde demonstratie. Ik had mijn smartphone gekoppeld aan de club-TV zodat ik kon laten zien hoe geklungel toch tot resultaat kan leiden. Eén van de leden merkte op dat ze vrijwel geen foto's heeft van haar jeugd, afgezien van de voorraad oude dia's die ze van haar ouders had geërfd. Ze wilde misschien toch maar eens aan de gang, want het

In de Kijker Herfst 2024 ↓

terughalen van dierbare herinneringen is op die manier wel veel werk, maar naar verwachting ook zeer bevredigend.

Van twee andere clubgenoten kreeg ik suggesties voor het digitaliseren van analoog materiaal, anders dan met de vlakbedscanner. Uit hun mondelinge beschrijving begreep ik dat de technische uitvoering redelijk eenvoudig was. Maar toen ik hun beloofde afbeeldingen met de toelichting ontving was ik licht verbaasd over het vernuft dat aan hun werkwijze ten grondslag ligt.

Het blijkt echt iets voor knutselaars te zijn. Soms met als basis een bescheiden strook karton, soms met elektronische ingrepen in bestaande apparatuur en iets dat dicht bij hogeschool-meubelmaken komt.

Tom Meerman en Marcel Mickers gebruiken een camera met een 100 mm macro-objectief. Zij vertellen hoe de kwaliteit zich verhoudt tot andere middelen.

Ik vervolg met de minst ingewikkelde methode, waarbij het knutsel-vakmanschap weer op mijn niveau komt: het minst verfijnd maar voor mijn behoeften afdoende. Ter afsluiting geef ik wat internet-tips.

Ik dank de beide mannen voor hun bijdrage! Bovenal hoop ik dat hun werk voor jou aanleiding is om ook eens op zolder te zoeken naar die dozen met dia's en die boeken met negatiefbladen.

Doe iets met je foto's !

Dit is geen test, maar het moet duidelijk zijn dat (technisch gezien) de beste resultaten worden behaald met de vlakbedscanner of de camera + 100mm macro. Mijn methode met de smartphone is in verhouding 'quick and dirty'. Ik hou onscherpte langs de randen omdat ik niet kan diafragmeren - en de dia's staan altijd wat bol. Maar voor vlot fotograferen van wat losse dia's of negatieven is het afdoende. Aan specialistisch werk komt specialistische apparatuur te pas, het is niet anders. Noot: de echte filmscanner blijft hier buiten beschouwing...

De ruïne van de steenoven van Culemborg, eind jaren '70. De grote brokstukken zijn van de schoorsteen. Onscherpte aan de linker- en rechterranden ↓

Methode 1 met de fotocamera en lichtplaat tekst en foto: Tom Meerman

Mijn werkopstelling omvat: camera met 100mm macro-objectief aan de reprozuil, draadontspanner, lichtplaat met kartonnen maskers, laptop.

Op de lichtbak/lichtplaat plaats ik een glasplaat. Daarop plak ik een aanlegstrook en -hoek; die is van zwart karton.

Dia's klaarleggen en doorschuiven. Ik volg het advies van Eduard de Kam: *dia's direct weggooien; meer dan 24 megapixels heb je nooit nodig, meer zit er ook niet in.*

Camera op 100 ISO, diafragma 7.1, witbalans vastzetten. Ik gebruik auto-exposure om over- en onderbelichte opnames alvast zo goed mogelijk te corrigeren. Ik maak RAW-files, via tethering: de camera is via USB verbonden met computer/laptop zodat ik mee kan kijken. De opnamen belanden rechtstreeks op de computer. Nabewerking in Lightroom, met voorinstellingen voor lenscorrecties, witbalans en verscherpen.

Trefwoorden toevoegen, bestandsnaam wijzigen (coderen: initialen, jaar- map-volgnr.; bijv: TMEE83-12-01/02/03 etc.

Sorteren in mappen, jaar/locatie/onderwerp (coderen TM83-12 Frankrijk Rondreis).

De truc zit 'm vooral in die aanlegstrook. Twee stukken karton vastplakken op een glasplaat, zodat de dia's erdoor schuiven van rechts naar links. Zo liggen ze telkens op dezelfde plek onder de lens.

Glas en lichtbak stofvrij houden. Overigens gaat het reproduceren van negatieven op vrijwel dezelfde wijze, maar dan tussen twee rechte zwarte stroken zonder die hoek erin.

↑ *De werkopstelling van Tom.*

De lichtplaat kun je hier nauwelijks zien door de zwarte kartonnen, ik behandel hem op de laatste bladzijden van dit artikel.

Methode 2 met een verbouwde diaprojector

tekst en foto's: Marcel Mickers

Hierbij de opzet van mijn systeem. Dit is gericht op het digitaliseren van kleinbeeld (ingeraamde) dia's en negatieven, 6x6 negatieven.

Ingeraamde dia's

De eerste is om ingeraamde dia's te scannen. Alle lenzen zijn uit de diaprojector verwijderd en de halogeenlamp is vervangen door een zelfgemaakt LED-paneel met genormeerd daglicht. De camera is met tethered shooting aangesloten op Lightroom. Met de afstandsbediening van de projector zet ik een nieuwe dia voor, die meteen op mijn beeldscherm verschijnt. Als ik deze wil behouden, druk ik op één knop op het toetsenbord en wordt de dia in RAW gefotografeerd.

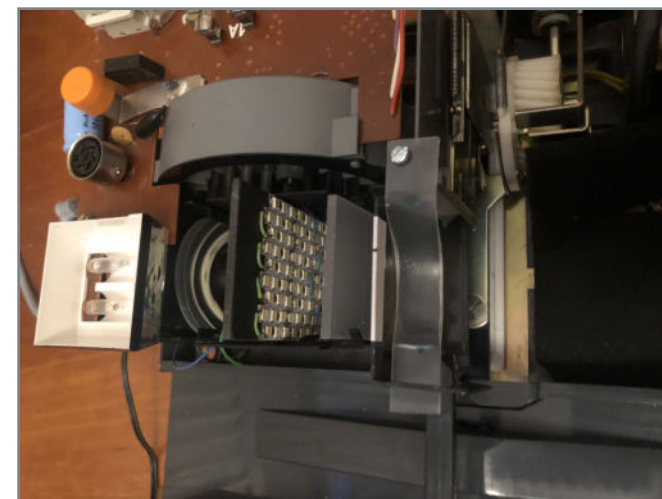
Een slede met 36 dia's kan in minder dan één minuut gedigitaliseerd zijn. Uiteraard zijn de dia's hierbij niet ontdaan van eventuele stof. In de praktijk bleek dat de dia's niet steeds op exact dezelfde positie geladen werden. Dit is lastiger voor de (automatische) crop in de nabewerking. Ik heb de projector hierop aangepast.

Ervaring

De kwaliteit is uitzonderlijk goed – uiteraard afhankelijk van de gebruikte camera en het objectief – en het proces is razendsnel. Ter vergelijking heb ik een paar dia's laten scannen bij een dienstverlener en hieruit bleek dat mijn scan nét iets meer detail had. Dit staat los van de degradatie van de dia's in de voorbije jaren (>45 jaar) en de kwaliteit van de gebruikte film en ontwikkelcentrale.

De werkopstelling van Marcel. Rechtsboven het inwendige van de diaprojector met LED-paneel

Door deze methode zie je de dia direct op het scherm. Dit bespaart hiermee ook een selectieproces vooraf, waarbij de dia's uit de slede genomen moeten worden. Ik stel de camera in op een vaste witbalans. De automatische witbalans bleek geen consistent resultaat te geven. Aangezien er altijd sprake is van dezelfde verlichting is het ook gemakkelijker om een vaste witbalans te hanteren.

De scherptediepte van het objectief bleek véél kleiner dan ik had verwacht. Met een diafragma van 11, dit zou voor mijn objectief het beste zijn, blijkt dit minder dan 1mm te zijn. Scherpstelling bleek nog belangrijker. Hierdoor heb ik Lightroom op permanente scherpstelling gezet en dat bleek goed te werken.

Methode 3+4 voor foto's en filmstroken

tekst en foto: Marcel Mickers

Opzichtscanner

Mijn tweede methode is gericht op het inscannen van afdrucken tot $\pm A4$. Hierbij maak ik gebruik van een omgebouwde vergroter. De kop is vervangen door een element waar ik de camera op vastklik. De grondplaat heb ik vervangen door een houten doos. Deze is voorzien van twee regelbare ventilatoren en een bovenplaat met gaten. De ventilatoren zuigen de lucht 'uit' de doos. Door de ontstane onderdruk wordt de opgelegde afdruk zo direct vlak gezogen, maar hij blijft eenvoudig los te halen. De ventilatoren zijn regelbaar gemaakt voor het geval er meer zuigkracht nodig is. Voor een juiste positionering maak ik gebruik van een aanslag welke langs de twee zijgeleiders verschoven kan worden.

Van twee kanten wordt de afdruk belicht met een zelfgemaakte LED-verlichting. Ook hiervoor is weer gebruik gemaakt van 6500K CRI-98 LED's.

Film

Voor het scannen van film(stroken) heb ik een tweede houten doos gemaakt. Onderin de doos leg ik een LED lamp met daarboven een extra diffusor. Aan de bovenzijde zitten twee houten stroken, ieder met een geleider. Deze zijn ingeregeld voor 35mm film. De film schuif ik hierin en is zo snel op de benodigde positie gebracht. Ook hierbij is de camera met Lightroom verbonden. Voor 6 x 6 negatieven heb ik een tweede set voor de bovenzijde. Om negatieven direct geïnverteerd in beeld te krijgen

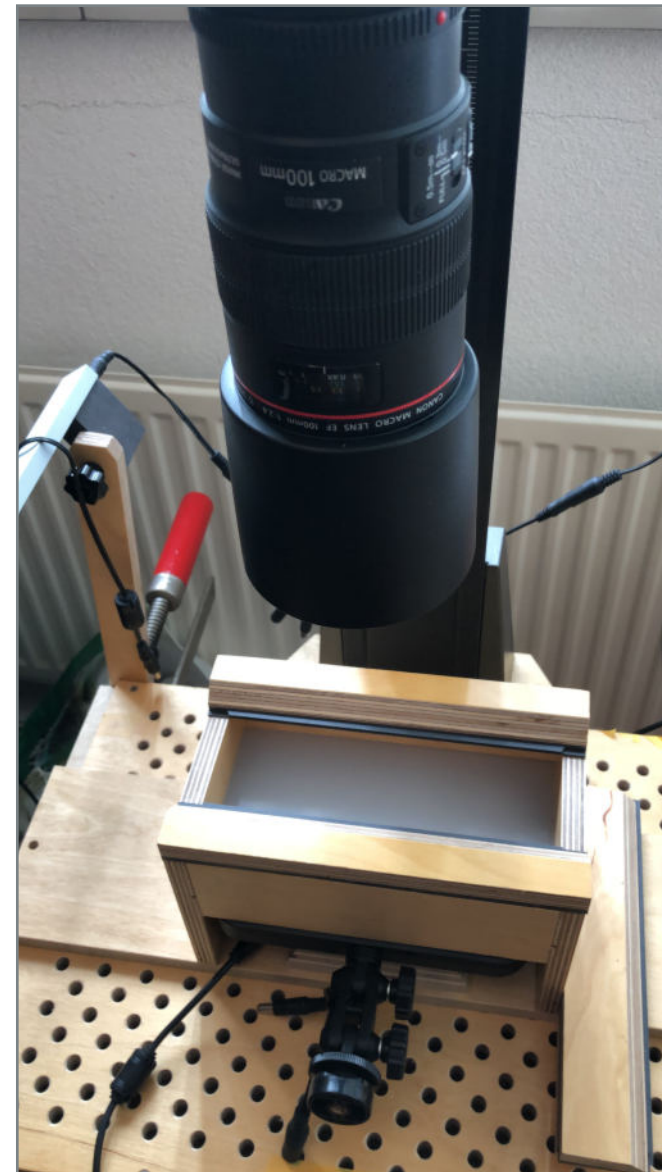
gebruik ik *OBS Studio*. Deze software bleek een functie te hebben om inkomende video direct te manipuleren. In dit geval heb ik een curve ertussen geplaatst die het beeld inverteert, desgewenst met een (eenvoudige) oranje correctie. Hierdoor kan ik direct op het scherm de foto zien. Het vooraf selecteren van de in te scannen films, is hierbij veel zinnvoller dan bij de diaprojector. Dia films selecteer ik met behulp van een Action lichtpaneel. Negatieven zijn natuurlijk minder gemakkelijk te zien. Dit heb ik opgelost door een webcam boven het lichtpaneel te hangen. Het beeld wordt dan weer via de OBS software geïnverteerd op mijn beeldscherm. Zo zien ik direct een positief beeld.

Ervaring

Door het handmatig wisselen kost het digitaliseren per beeld natuurlijk meer tijd, maar het gaat nog steeds heel vlot. Zeker in combinatie met het lichtpaneel voor een snelle voorselectie. Het is belangrijk dat het omgevingslicht zoveel mogelijk gereduceerd wordt, met name voor opzicht scans. Voor de verschillende afmetingen verplaatst ik de camera naar een bijbehorende positie om maximaal te kunnen profiteren van de camera resolutie. Om dit zo min mogelijk te moeten doen, sorteert ik van tevoren de afdrucken op grootte.

Over het geheel ben ik zeer tevreden. Natuurlijk heeft het veel werk gekost om het geheel te ontwikkelen, maar dat is natuurlijk ook een deel van de uitdaging. Ieder scanner legt het ruimschoots af tegen de snelheid van deze methode en een betere kwaliteit is alleen te halen met zeer professionele (drum)scanners van $>€10K$.

De opstelling van Marcel Mickers. Op de bodem ligt de houten doos met gaatjes die hij beschrijft onder 'Opzichtscanner', daarbovenop staat de doos uit 'Film'.

Methode 5 met de smartphone

tekst en foto's: Kees Molders

Op advies van Tom kocht ik het lichtbord van de Action dat eigenlijk bedoeld is om tekeningen over te trekken. Het heet *Crafts & Co led-tekenbord*, A4, €12,95. Er is ook een A3-formaat voor €19,99 (de laatstgenoemde met drie 'warmtetinten'). Het wordt geleverd met een voedingssteker en USB-C-kabel.

De lichthoeveelheid is regelbaar in drie stappen.

TIP: Ik bedacht dat het bord voor mensen die aan macro-tabletop-fotografie doen, misschien in omgekeerde stand een mooi hemeltje vormt dat difuus licht geeft; waarschijnlijk is de A3-versie dan een verstandige koop.

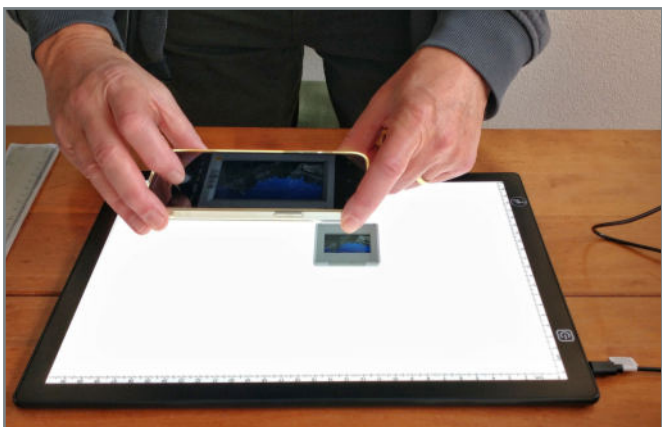
Het is misschien nuttig ook de aanvankelijke fouten te laten zien, daar leer je meer van. Lees de volgende pagina's...

↑ Mijn betere helft: "O wat handig dat jij dat kan, ik heb ook nog wel wat dia's." Enkele dozen met jeugdfoto's, gemaakt door haar vader in de jaren '60 en '70. Daarom heb ik toch maar een quasi-serieuze opstelling gebouwd voor digitaliseren met de smartphone. Zie de volgende pagina waarop je het 'ontwikkelp proces' kunt volgen.

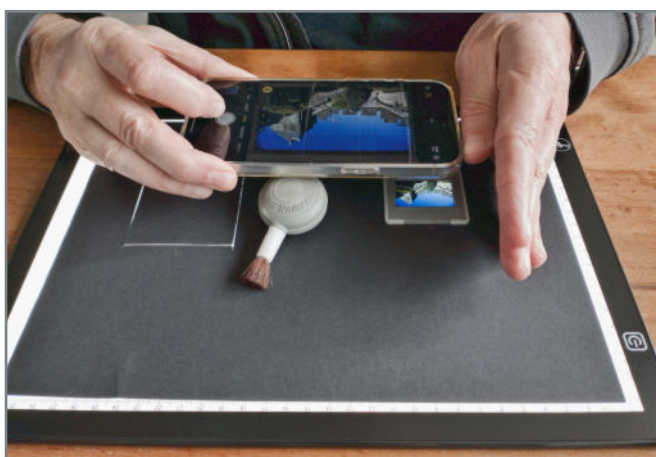
Voor het fotograferen van dergelijke kleine oppervlakken moet je smartphone natuurlijk wel een macro-objectiefje hebben. De allerduurste hebben die uiteraard, maar ook smartphones in 'het middensegment' hebben tegenwoordig vaak een heel behoorlijke macro-mogelijkheid. fabrieksfoto's Apple en Motorola →

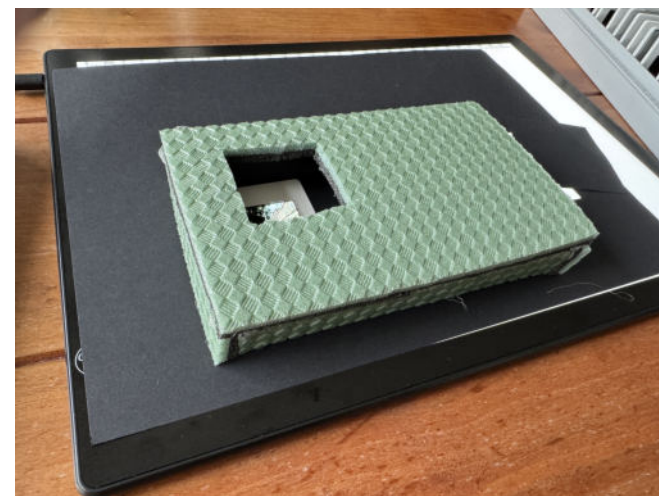
Fase 1: Aanvankelijk fotografeerde ik mijn dia's bij wijze van proef los uit de hand, dat was geen goed idee. Ik moest indertijd zo nodig een witte smartphone (dat vond ik sjiek) maar sinds deze proef luidt mijn advies: koop altijd een *zwarte* camera/smartphone. Dat spiegelt minder. Ook bij het fotograferen van objecten in vitrines van musea heb je minder reflecties. Terzijde: zoals het bord hierboven ligt, is het prima bruikbaar als sorteer- en inspectieraam voor negatiefstroken en dia's. Pak je loep erbij...

Tussenresultaat zonder licht-afscherming; je ziet meer van de (spiegeling van de) smartphone dan van de dia ↓

Fase 2: Dus heb ik (net als Tom) een zwart vel papier gemaakt met uitgesneden vensters voor dia en negatief. Dat scheelt al veel vals licht, maar toch heb ik de neiging met mijn hand de opname af te schermen. De kamer verduisteren dan maar? Dat gaat niet gebeuren, werken in een doka heb ik afgezworen! Ongelukkige ergonomie, trouwens.

Tussenresultaat mét provisorische lichtafscherming: dat is al veel beter, niet perfect maar 'bruikbaar' ↓

Werkopstelling met schuimbakje. Niet mooi - wel afdoende ↑

Fase 3: Als je één formaat dia/negatief fotografeert hou je de smartphone steeds op ongeveer dezelfde afstand, dus waarom zou je hem dan niet op een vaste ondergrond leggen, op een lichtdicht bakje met een kijkgaatje voor de camera...

Dat voorkomt scheef houden van de smartphone en gebibber dat na verloop van tijd optreedt door krampachtig vasthouden.

Dit 'bakje' is gemaakt van schuim, dat ik snij uit een yoga-mat van de Aldi, die ik voor van alles gebruik - behalve voor lichamelijke oefening. Ik heb uit die enorme lap materiaal al beschermhoezen gemaakt voor mijn tablet, voor mijn telefoon en nu dus een *donkere kamer* voor negatieven. Het is verbazingwekkend hoe licht er in slaagt toch nog naar binnen te kruipen: ik heb het doorzichtige siliconen-jasje van mijn smartphone verwijderd omdat het als een soort lichtgeleider toch nog vals licht naar binnen sluisde. Als je zorgvuldig werkt is het probleem opgelost.

Mijn clubgenoten zijn goed met karton, elektronica en hout. Ik knoei graag met schuim en smeltlijm, de lijmdraden hangen er nog aan ;-)

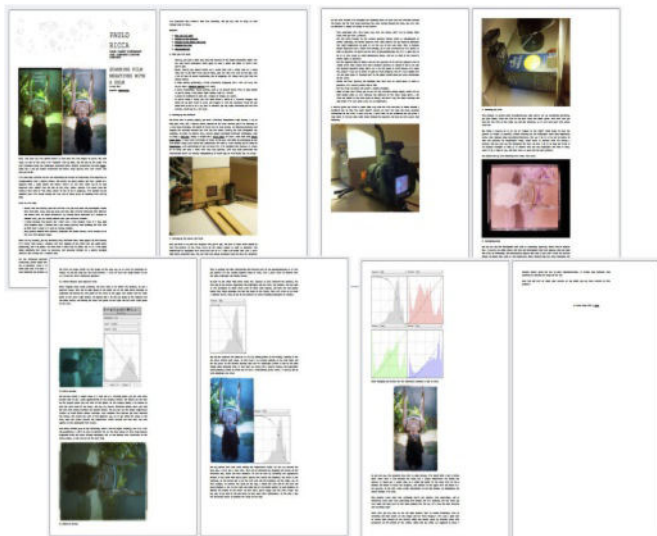
Drie internet-tips over scannen en fotograferen van negatieven en dia's

How to Scan Film Negatives with a DSLR

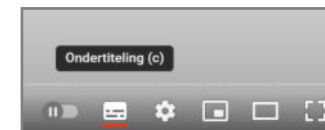
Jaren geleden legde Paolo Ricca op zijn website uit hoe hij negatieven fotografeerde met zijn camera een 100mm macro-objectief. Hij gebruikte een flitser als lichtbron en toonde zijn werkopstelling. Belangrijker nog: hij legde uit hoe je een kleurnegatief omzet in een positief door aan de verschillende kleurcurven te trekken in zijn beeldbewerker. Tip: dat lukt zelfs in Snapseed. Gelukkig is zijn werk behouden op de website PetaPixel. Als je de desbetreffende webpagina in je browser 'afdrukt' als pdf heb je zeven pagina's instructiemateriaal, in het Engles.

link:

[How to Scan Film Negatives with a DSLR - PetaPixel](#)

Veel video's op YouTube zijn in het Engels. Vind je het ingewikkeld om de gesproken tekst te volgen, bedenk dan dat je met het teksticoontje rechtsonder in het video-beeld de ondertiteling kunt inschakelen. Door vervolgens op het tandwielletje te drukken kun je zelfs een automatisch gegenereerde vertaling inschakelen. Niet perfect, maar je kunt in ieder geval volgen waar het over gaat. Dat werkt ook vanuit andere talen... →

Epson Flatbed Scanner Tutorial

Jens Nilsen legt in het kanaal PictureLine op YouTube uit hoe je negatieven scant op de Epson V550 vlakbedscanner. Hij laat zien hoe in het deksel van de scanner een lichtbron over de negatiefstrook (of dia) schuift en hoe de Epson scansoftware moet worden ingesteld.

link:

[Epson Flatbed Scanner Tutorial](#)

How to Scan and Convert your Negatives at Home (using Adobe Lightroom or Photoshop)

Tip van Tom: Sean Tucker laat in een uitstekende instructievideo op YouTube zien hoe hij zijn negatieven fotografeert met camera en een 105mm macro-objectief, gebruik makend van een statief en een lichtbord zoals dat op de voorgaande bladzijden werd getoond. Hij legt ook goed uit hoe hij de resultaten verwerkt in Lightroom, eerst zónder en daarna ook nog eens mét een negatief-conversie-plugin.

Sean Tucker is sowieso een interessante fotograaf die op zeer toegankelijke wijze zijn ervaringen overbrengt. Zijn kanaal: zeer aanbevolen, neem er eens de tijd voor.

link:

[How to Scan and Convert your Negatives at Home](#)

Het Fotoboeken Festival in Amersfoort

(21 t/m 24 november 2024)

door Jan Donders

Ja, het is voorbij. Dus hier geen oproep om het zeker te gaan bezoeken, maar een indruk van mijn ervaringen, waardoor je (misschien) een volgende keer wel naar deze, of soortgelijke, activiteiten toegaat.

Iedere keer als ik in het Rietveldpaviljoen kom word ik weer jaloers. Jaloers op het mooie gebouw, op de evenementen daar en op de grote, enthousiaste groep vrijwilligers die dit allemaal draaiend houden. Niet enkel op het gebied van fotografie, maar op vele terreinen van beeldende kunst. En dat zorgt ervoor dat er een kruisbestuiving is die alle kunstuitingen en kunstenaars ten goede komt.

Deze keer een expositie van fotoboeken, met prints uit die boeken op de wanden en een groot aantal verhalen van de fotoboekmakers. Ik werd getroffen door de verscheidenheid van de fotoboeken. Veel meer dan de foto's zelf, spelen verhalen, kleuren, vormgeving, typografie, papierkeuze een rol bij die boeken. Een fotograaf moet veel meer in huis hebben (of inhuren) dan het maken van mooie foto's om ook een mooi fotoboek te maken.

Annemiek van der Kuil en haar team van vrijwilligers maakte een aantrekkelijk programma, een combinatie van een fototentoonstelling, een expositie van tientallen fotoboeken, en een serie lezingen/interviews van de fotoboekmakers, verspreid over twee dagen. Niet mogelijk om alles te volgen, dus je kiest krenten uit de pap.

Ben Rijnink
Foto: Jan Donders

Voor mij was dat bijvoorbeeld het verhaal van Ben Rijnink over zijn fotoboek *Divina Commedia*, verslag van een spirituele reis, geïnspireerd op *La Divina Commedia* van Dante Alighieri. Een voorbeeld waarbij literatuur, schilderkunst en fotografie samengaan. Heel illustratief hoe je jaren kunt (moet?) werken aan een project van zo'n omvang. Deze beelden kun je niet zomaar maken, maar ze moeten groeien, waarbij plezier in het maken en vriendschap (met Wim Brummelman) een belangrijke rol spelen. In een uitgave van InBeeld 109 zijn foto's van dit Dante project opgenomen. Ben Rijnink maakt duidelijk door zijn foto's, de teksten en keuze van de ensceneringen hoe een boek van 700 jaar geleden nog steeds actueel is. De strijd van Dante tegen de corruptie en schijnheiligheid vindt nu nog steeds plaats. Ben geeft zijn boek uit in eigen beheer, inlichtingen via benrijnk@protonmail.com.

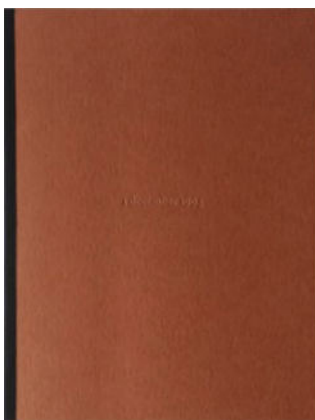
In een interview met fotograaf Daniel Nicolas (fotoboek *Island*) kwam duidelijk naar voren hoe belangrijk de context van een foto kan (soms moet) zijn. En dat het gesprek met de geportretteerden vaak de opening gaf naar de goede foto. Een lange tijd rondgaan in een gebied, de mensen leren kennen en hun vertrouwen winnen was de sleutel. Dit 'vergeten' gebied in Amsterdam aan de Karperweg gaat natuurlijk verdwijnen, maar dit boek kan nog jaren mee.

Een indrukwekkende verzameling van fotoboeken lag op de uitstallast van *Self Publishers United*. Dit is een collectief van fotografen die via dit initiatief hun fotoboeken presenteren en verkopen, zonder tussenkomst van een traditionele uitgever. Ik sprak met de 'moeder' (en 'vader', je moet tegenwoordig voorzichtig zijn met gender aanduidingen) *Wies den Ouden* van dit collectief. Zij begon een aantal jaren geleden met dit initiatief omdat ze zelf haar fotoboek *1 december 1995* wilde uitgeven. Anderen, meestal na hun studie aan een fotoacademie, sloten zich aan en als collectief kunnen ze binnenkomen bij beurzen en exposities zoals Paris Photo en UnSeen.

Een fotoboek bij *Self Publishers United* moet aan hoge eisen voldoen. Meestal wordt een vormgever ingeschakeld. Het boek is een kunstwerk an sich. Ook tekst is belangrijk en de vormgeving, papierkeuze is verrassend. Vaak meerdere papiersoorten, bladspiegels, transparanten in één boekwerk. Een teveel aan foto's kan volgens Wies zelfs negatief werken. En tekst is belangrijk om de foto's te begrijpen (of omgekeerd).

Een prachtig initiatief van 033Fotostad Amersfoort. Ik kom graag terug!

Voor een impressie van het festival zie: <https://www.instagram.com/p/DCwgoX5sPWR/>

Impressie van het boekenfestival. Foto: Jan Donders

De Kunst van het verdwalen: Over Situationisten, Dérive & RBNXPLRNG

tekst en afbeeldingen Marcel Borgstijn

Stel je voor: Parijs in de jaren '50. Een groep jonge kunstenaars en denkers loopt doelloos door de stad, zich bewust verzettend tegen de 'normale' manier waarop mensen zich door een stad bewegen.

Ze negeren de gebruikelijke routes tussen werk en huis, tussen winkel en café. In plaats daarvan laten ze zich leiden door hun intuïtie, door de sfeer van straten en pleinen, door wat hen op dat moment aantrekt. Dit waren de situationisten, en wat zij deden noemden ze een 'dérive' - letterlijk vertaald: afdrijven.

De situationisten waren rebels, speels en serieus tegelijk. Ze geloofden dat de moderne stad mensen gevangen hield in voorspelbare patronen: van huis naar werk, van winkel naar huis, steeds dezelfde routes, steeds dezelfde ervaringen. Met de dérive ontwikkelden ze een soort spel om deze patronen te doorbreken. Het idee was simpel maar revolutionair: loop door de stad zonder plan, zonder doel, en laat je leiden door wat je tegenkomt.

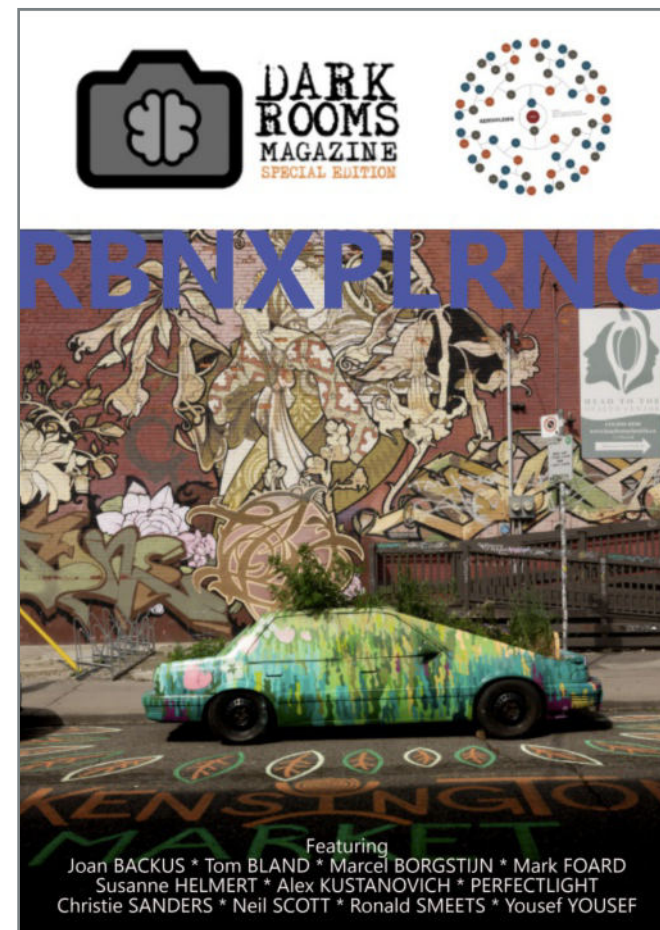
Maar dit was meer dan zomaar wat ronddwalen. De situationisten bestudeerden hoe verschillende delen van de stad een andere sfeer hadden, hoe sommige plekken je aantrokken en andere je juist afstootten. Ze maakten kaarten die niet de straten en gebouwen toonden, maar de emoties en ervaringen die verschillende buurten oproepen. Door bewust 'verkeerd' door de stad te lopen, ontdekten ze een heel nieuwe

manier om naar hun omgeving te kijken.

In deze tijd van Google Maps, waarin elke route van tevoren is uitgestippeld, klinkt het idee van doelloos dwalen bijna revolutionair. Toch is er iets tijdloos aan de dérive. Het verlangen om de stad op een nieuwe manier te ervaren, om los te breken uit onze dagelijkse patronen, is misschien wel actueler dan ooit. Dat verklaart waarom er nu zelfs apps zijn die je helpen om willekeurig door de stad te dwalen: ze geven ons een excuus om weer eens écht te verdwalen. Het mooie van de dérive is dat het geen speciale vaardigheden vereist. Je hoeft geen kunstenaar of filosoof te zijn om het te proberen. Het enige wat je nodig hebt is wat tijd, nieuwsgierigheid, en de bereidheid om je gewoontes los te laten. Wie weet wat voor verborgen plekken, onverwachte ontmoetingen en nieuwe inzichten je tegenkomt als je de stad eens niet ziet als een verzameling routes van A naar B, maar als een speeltuin vol mogelijkheden.

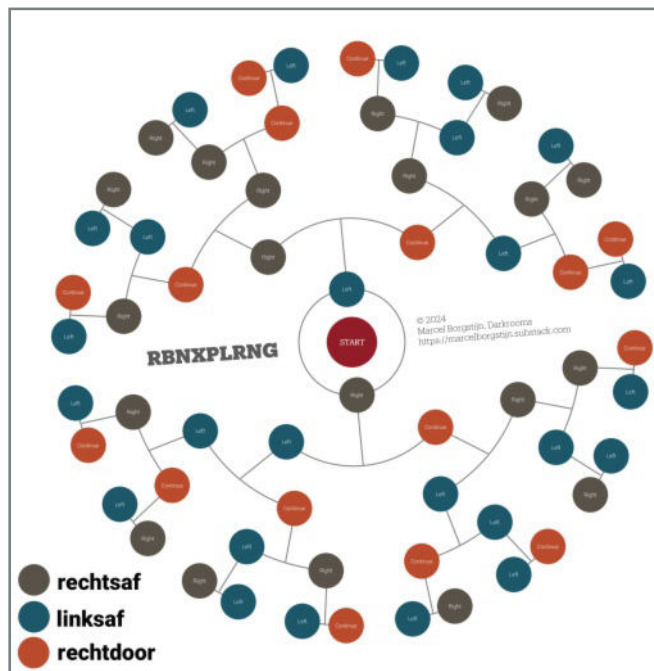
Het ontstaan van RBNXPLRNG

Tijdens de Corona-pandemie ondernam ik dagelijks een lunchwandeling. Met mijn camera om mijn nek schoot alles wat mijn oog trok. Soms enkele foto's, soms geen één. Na een tijdje dezelfde routes lopende ik de gebruikelijke plekken inmiddels wel - de historische gevels in het centrum, het marktplein, de rustige steegjes, pleintjes en parken. Ik kwam toen in aanraking met Dérive, een app die precies doet wat ik hierboven beschreef, je laten dwalen door een stedelijke omgeving.

Als fotograaf loop je vaak dezelfde routes, op zoek naar die ene geweldige foto. Maar wat als we het toeval laten bepalen waar we heen gaan? Wat als we onszelf dwingen om plekken te fotograferen die we normaal gesproken voorbij zouden lopen? Uit deze vragen werd RBNXPLRNG geboren, een project dat urban exploring combineert met een element van willekeur en ontdekking. Tijdens het ontwikkelen van dit concept merkte ik hoe verfrissend het was om niet zelf te hoeven kiezen welke kant ik op zou gaan. Het schema dat bepaalt of je links, rechts of rechtdoor moet, dwingt je om anders naar je omgeving te kijken. Plotseling worden onopvallende steegjes interessant en vormen alledaagse taferelen perfecte foto-onderwerpen. Het is verbazingwekkend hoeveel verborgen verhalen er in een stad te vinden zijn als je je gewoontes loslaat.

Ik werkte dit concept uit in een schema dat je kunt downloaden en deelde dit in mijn fotonieuwsbrief Darkrooms. Een aantal fotografen nam de uitdaging aan en stuurden hun series in. Deze bundelde ik in een speciale uitgave van Darkrooms Magazine. Elke fotograaf heeft, geleid door hetzelfde schema maar met een eigen blik, een uniek verhaal weten te vertellen over hun stad. Series uit New York, Hamburg, Barcelona, Montreal en Puth (Limburg) sierden deze uitgave. Deze collectie bewijst dat zelfs de meest bekende plekken nieuwe geheimen prijsgeven als je ze met frisse ogen bekijkt.

Wat is RBNXPLRNG?

RBNXPLRNG (Urban Exploring) is een fotografische wandeling waarbij je in vijf foto's jouw perspectief op de stad deelt. Het concept is even simpel als boeiend: je start op een zelfgekozen punt in je stad, volgt een vooraf bepaald schema van richtingen, en maakt onderweg vijf foto's die samen jouw verhaal vertellen. Deze unieke fotografische ontdekkingstocht combineert toeval met creativiteit, waarbij elke kruising een nieuwe mogelijkheid biedt om het onverwachte vast te leggen.

Hoe werkt het?

1. Startpunt: Kies een begin locatie in je stad. Dit kan overal zijn - een druk stadsplein, een rustige woonwijk, of juist dat ene hoekje dat weinig mensen kennen.
2. De Route: Bij elke kruising bepaalt het schema welke richting je op gaat - links, rechts of rechtdoor. Deze vooraf bepaalde route zorgt ervoor dat je mogelijk plekken ontdekt die je normaal zou overslaan.
3. De Foto's: Tussen elke richtingverandering maak je één foto. Wat je fotografeert is volledig aan jou: architectuur, straatleven, details, mensen - alles wat jouw aandacht trekt en het verhaal van de stad vertelt.

Waarom zou je meedoen?

Deze foto-opdracht is meer dan alleen een wandeling met je camera. Het is een uitnodiging om:

- Je stad met nieuwe ogen te bekijken
- Je fotografische creativiteit te ontwikkelen
- Onverwachte ontdekkingen te doen
- Deel uit te maken van een groter project waarbij fotografen uit verschillende steden hun perspectief delen.

Tips voor je fotoserie

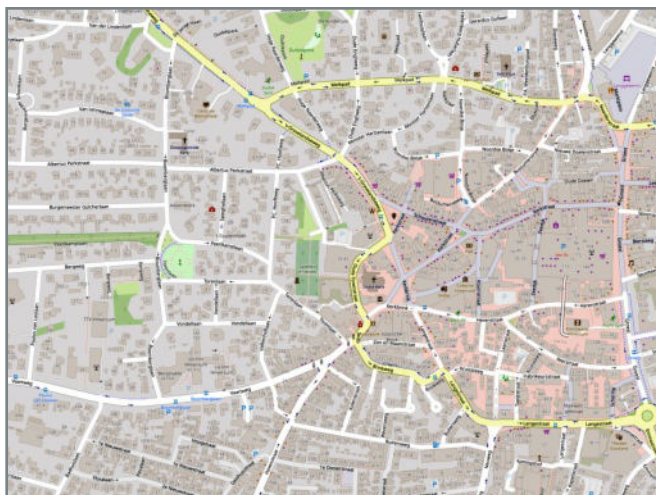
- Wees observant: Kijk niet alleen naar voor de hand liggende onderwerpen, maar zoek ook naar verborgen details.
- Varieer in perspectief: Fotografeer zowel op ooghoogte als van laag of hoog.
- Verbind je foto's: Probeer een rode draad te vinden in je serie, bijvoorbeeld door kleur, thema of stijl.
- Wees flexibel: Laat je verrassen door wat je onderweg tegenkomt.

Praktische informatie

- Gebruik de app of het downloadbare schema om je route te bepalen
- Maak precies vijf foto's
- Er is geen tijdslimiet voor je wandeling
- Je mag zelf je camera of smartphone kiezen
- Stuur je serie in voor publicatie in Darkrooms Magazine special RBNXPLRNG.

Ik moedig alle deelnemers aan om hun fotoseries te delen. Elke serie vertelt niet alleen het verhaal van een stad, maar ook van de fotograaf die deze vastlegde. Door verschillende series naast elkaar te leggen, ontstaat een fascinerend mozaïek van stedelijke perspectieven.

Dus pak je camera, download het schema, en ga op pad. Wie weet welke verborgen pareltjes in jouw stad op ontdekking wachten?

Start - linksaf - rechtdoor - rechtsaf: hier Hilversum....

De app vind je hier:

<https://borgstijn.nl/rbnxplrng/nl/>

let op: dit is een online-toepassing, je hoeft geen app op je smartphone te installeren.

Het magazine is te lezen via

<https://marcelborgstijn.substack.com/p/darkrooms-magazine-special-rbnxplrng>

Honderd jaar Fotoclub 't Gooi

en een lintje voor Jan

tekst en foto's: Fotoclub 't Gooi, tenzij anders vermeld

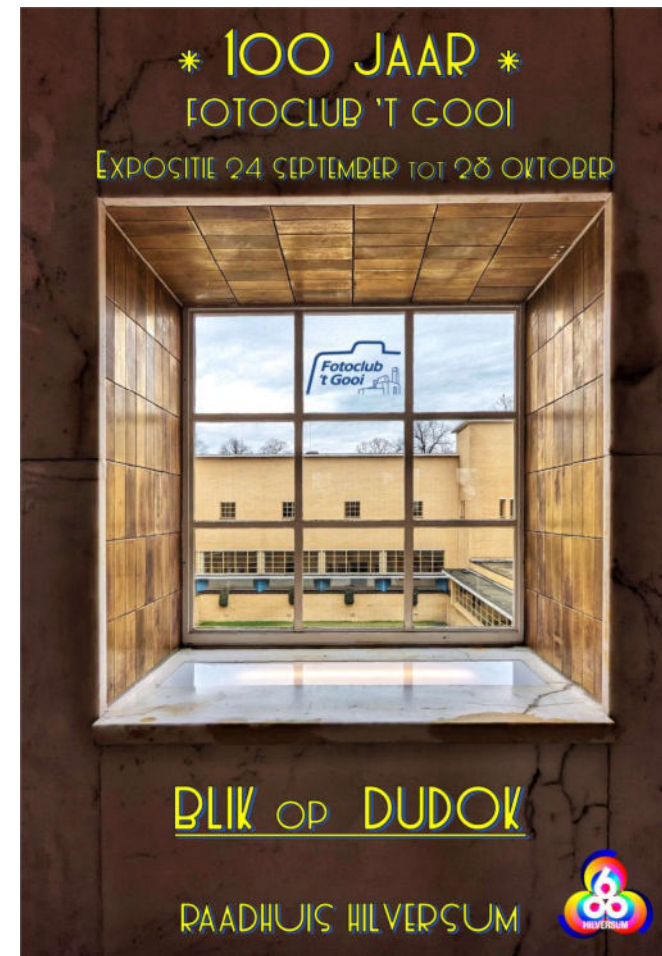

Fotoclub 't Gooi is er op zijn website nogal bescheiden over, maar de club heeft de eerbiedwaardige leeftijd bereikt van honderd jaar. 't Gooi opende een fototentoonstelling met bijzondere beelden van de scheppingen van architect Dudok, kreeg een oorkonde van de Fotobond en er was een koninklijke onderscheiding voor voorzitter Jan Vogelzang.

Uit het archief van de club vanaf 1924 blijkt dat er ontzettend veel is gebeurd in 100 jaar. De samenwerking met andere fotoclubs vond men belangrijk en er was in 1933 al een wedstrijd tussen de fotoclubs in 't Gooi en omstreken.

't Gooi werd lid van de Fotobond, eerst werd er vooral in zwart-wit gewerkt en daarna voornamelijk in kleur. Nu is de techniek niet meer leidend en de huidige fotografie moet het vooral hebben van inhoud en diepte.

Het plezier blijft, en het streven naar de top bij wedstrijden is vervangen door het gezamenlijk genieten van een prachtige hobby, zelfs na 100 jaar. Met trots vierden de twintig leden deze heugelijke dag met een bijzondere fototentoonstelling. Omdat Hilversum toevallig 600 jaar bestaat, wilde de club graag aansluiten met een typisch Hilversums onderwerp.

↑ *Het affiche van de expositie in het raadhuis van Hilversum*

← *Jan Vogelzang met zijn onderscheiding - en bloemen*

De leden hebben de prachtige werken van onze bekendste architect Dudok gefotografeerd en zorgden er voor dat ze op een totaal andere manier in beeld werden gezet wat resulteerde in 25 originele creatieve uitbeeldingen en 36 foto's met eigen werk van de leden.

Bij de opening op vrijdag 27 september door de burgemeester van Hilversum, Gerhard van den Top, kreeg Jan Vogelzang, al 50 jaar lid van de club en van de Fotobond, een Koninklijke onderscheiding. Dit vanwege zijn jarenlange werkzaamheden ten behoeve van de fotografie op plaatselijk, regionaal en landelijk niveau.

→ De voorzitter van de Fotobond, Cora Sens, reikt een oorkonde met legpenning uit. Anneke Woning neemt die namens de club in ontvangst.

→→ Het raadshuis van Hilversum (foto Kees Molders)

↓ Impressie van de expositie (montage)

Chris Killip Retrospectief

Tentoonstellingsbezoek Fotomuseum Den Haag

nog tot 5 jan 2025

tekst en foto's expositie-opstelling Kees Molders

Met twee fotovrienden bezocht ik de expositie van Chris Killip (VK, 1946 – 2020). Deze tentoonstelling wordt door het Fotomuseum Den Haag aangekondigd als een eerbetoon aan het nalatenschap van Killip.

Meteen bij binnenkomst word je bij de kladden gepakt door een foto die van plint tot plafond reikt. Een arbeiderswoning met achter het raam een kind dat met de vitrage op het hoofd naar de fotograaf kijkt. Een kerstversiering achter het bovenlicht van de voordeur. Op de achtergrond de schoorsteen en mijnschacht van de kolenmijn, door het luchtperspectief lichter en contrast-arder dan de woning waarvan de muur de foto scherp in tweeën deelt.

Expositie-opstelling; tegen de wand de hierboven besproken foto

We zien documentaire fotografie. Armoedige omstandigheden voeren hier de boventoon. Ze worden veroorzaakt door het sluiten van fabrieken, mijnen en werven. Er was grote werkloosheid. In de jaren '70 en '80 legde Killip dorpen in Noord-Engeland vast. Hij toont ons de *working class*, de mensen die het hardst werden getroffen door de economische neergang. Killip was een geduldig en vasthoudend mens. Het heeft veel tijd, moeite en doorzettingsvermogen gekost om het vertrouwen van deze mensen te winnen. Hij is bij zijn observaties zakelijk, hij verhult niet het povere bestaan van de bewoners. Tegelijk zit er in zijn foto's

Expositie-opstelling

een soort mededogen besloten dat de fotograaf voor ons inneemt.

We hebben ter voorbereiding op ons expositiebezoek wat filmpjes op YouTube bekeken en daardoor kennis genomen van enkele verhalen die gaan over de hoofdrolspelers, veelal mannen en jongeren, op de foto's. We discussiëren over de vraag in hoeverre de kennis die we hebben opgedaan onze waarneming beïnvloedt. Wat betekent het dat de jongen op de boeg van een schuit net zijn vader verloren is? Hoe bekijken

Torso, Pelaw, Gateshead, Tyneside, 1978.

© Chris Killip Photography Trust/Magnum Photos, persfoto bij de tentoonstelling.

Soms wordt bij een portret gesteld dat het een portret is dat 'een verhaal vertelt'. Doorgaans is dat een loos cliché, want in de meeste gevallen, bijvoorbeeld bij portretten zonder omgeving, zijn er totaal geen aanknopingspunten en moet je dat verhaal (kennelijk) zelf verzinnen, en zelf verzonnen context is een slechte basis voor het bekijken van een foto.

Hier echter kunnen we dingen zelf zien, details zelf uit de foto halen - dit is een man van wie de waardige armoede afstraalt. Een verstelde jas, een rafelige vestmouw. Gebroken en dus ingekorte veters in de schoenen. We zien zijn gezicht niet en dat is een goede keuze van de fotograaf.

Zelf verzonnen context is een slechte basis voor het bekijken van een foto

we vervolgens het portret van die man? Is dat belangrijk, wordt de foto er beter van? We concluderen dat het in ieder geval bij journalistieke en documentaire fotografie onontbeerlijk is om de context te kennen van wat we zien. Ikzelf opper nog wel eens dat 'een foto zijn eigen broek moet kunnen ophouden', maar dat zeg ik bij voorkeur als ik bij een expositie quasi-artistieke bijschriften ontwaar, niet bij deze verhalende tentoonstelling. Conclusie: als je hier naar toe gaat is het verstandig eerst wat video tot je te nemen.

Killip vertelt hier het tragische verhaal van mensen die ingehaald werden door de geschiedenis en die geen kant uit konden: globale ontwikkelingen die lokale gemeenschappen keihard troffen in hun bestaanszekerheid.

Dit is mooie fotografie met prachtige zwart-witdrukken.

Zeer aanbevolen, je moet wel snel zijn: nog tot 5 januari.

↑ *Expositie-opstelling in 180°*

↓ *Een van de enorme wandfoto's, samengesteld uit vijf banen van ongeveer een meter breed. Hoe de vormgeving van een expositie mede de ervaring bepaalt - er dicht bij staan wekt de indruk dat je in dit tafereel wordt opgenomen: je kijkt rond in een landschap, niet naar een foto.*

Waarom je foto-exposities moet bezoeken

door Kees Molders *)

Musea zijn de tempels van de fotografie. Leerhuizen, schatkamers. Er waren tot de eeuwwisseling in Nederland géén echte fotomusea; je kunt het je nu nauwelijks voorstellen.

In de jaren '80 liep ik met een stel vrienden één keer per jaar de Amsterdamse foto-galerietjes af voor de broodnodige dosis fotografische inspiratie; meer was er niet, afgezien van boeken en bladen. Andere musea deden fotografie er hooguit bij. Sinds de oprichting in 2002 van het Fotomuseum Den Haag is er een ontwikkeling op gang gekomen waarbij steeds meer fotografie toegankelijker is geworden. Naast het Haagse museum zijn het Nederlands Fotomuseum in Rotterdam, Foam en Huis Marseille in Amsterdam, het Fotomuseum aan het Vrijthof (Maastricht), Museum Helmond en het Museum Hilversum dé locaties waar we ons kunnen laven aan goede fotografie. En af en toe verschijnen er in 'gewone' musea ook grotere fototentoonstellingen, zoals in Singer Laren, de Kunsthal in Rotterdam en het Noordbrabants Museum in Den Bosch.

Er zijn jaren dat er meerdere exposities van topfoto-grafen te zien zijn: 'goede tentoonstellingsjaren' met grote overzichtstentoonstellingen, maar ook perioden waarin minder bekende fotografen of thematische tentoonstellingen in musea te zien zijn. Het is dan minder makkelijk te taxeren of een reis naar het museum de moeite waard is.

Het is dan wel prettig, als er in je club een Activiteiten-commissie is, die zo af en toen een uitstap organiseert naar een expositie. Misschien had je zonder dat

initiatief wel helemaal niet naar die foto-graaf omgekeken (nooit van gehoord, immers), maar nu een gezellige uitstap wordt geregeld... Grijp je kans en laat je verrassen door een kunstenaar die je wellicht had onderschat. En als er dan ook nog een rondleiding door een museumdocent is geregeld zie je nog meer, beleef je nog meer verbanden en kom je nog meer tot discussie over wat er is te zien.

Of regel met een paar zielsverwanten een uitstap op een doordeweekse dag. NS-groepsreis, koffie, broodje en een goede tentoonstelling. Wat wil een hobby-fotograaf nog meer om inspiratie en verwondering op te doen?

Ga naar een museum, daar word je beter van.

*) deze tekst staat in het boek

'Het Fotograafschap,
praktijkboek voor de
fotograaf in clubverband',
Kees Molders 2023

Het boek inkijken kan [hier](#).

Nog een ding over het bezoeken van exposities

Het gaat daar niet over de camera de wijze van bijsnijden of het in kleur niet beter is en dat de horizon scheef is

Alleen het gepresenteerde beeld is daar aan de orde

Eindelijk gaat het weer over fotografie

EXPOSITIES: een ruime selectie

Chris Killip
Retrospectief

*Youth on wall, Jarrow, Tyneside, 1975 © Chris Killip
Photography Trust/Magnum Photos*

Documentaire fotografie van Chris Killip (VK, 1946 – 2020). In de jaren 1970 en 1980 legde Killip Noord-Engeland vast. Dat was in een roerige periode voor deze regio, waarin de ene na de andere grote fabriek zijn deuren sloot. Grote werkeloosheid en armoede waren het gevolg. Killip richtte zijn camera op de economische teloorgang en zijn hart op de working class, de mensen die het hardst werden getroffen door de economische aardverschuiving.

Lees de bespreking op de voorgaande pagina's.

tot en met 5 januari 2025
Fotomuseum Den Haag
Stadhouderslaan 43, Den Haag

Çiğdem Yüksel
Je moest eens weten

privé-album Iclal Sürmeli

De eerste generatie vrouwen uit Turkije in Nederland
Vanaf eind jaren zestig kwamen de eerste vrouwen uit Turkije naar Nederland om hier een nieuw leven op te bouwen. Hoe zagen die levens eruit? We weten er maar weinig van. De tentoonstelling 'Je moest eens weten' en de gelijknamige publicatie van fotograaf en kunstenaar Çiğdem Yüksel, vertellen 22 verhalen van deze vrouwen.

tot en met 25 mei 2025
Nederlands Fotomuseum,
Statendam 1, Wilhelminapier, Rotterdam

Fotoclub Iris
IrisTrofee

Foto: Peter Verschuur

Voor het eerst in dit millennium organiseert de bijna 70 jaar oude Fotoclub Iris een grote expositie. Iris toont in deze expositie alle inzendingen voor de jaarlijkse wedstrijd om de IrisTrofee zien. Bovendien zijn er foto's van leden van werkgroepen, themafoto's, foto's van gezamenlijke uitstapjes en foto's met vrij werk. De winnaar van de wedstrijd om de IrisTrofee van december 2024 heeft uiteraard een ereplaats. Door alle foto's van de wedstrijd en ook veel andere foto's te tonen wil Iris de bezoekers een impressie geven van het werk van de leden. Tijdens de openingsuren zullen leden van Iris aanwezig zijn.

11 en 12 januari 2025, 14 tot 17 uur
Atelier de KunstKajuit
Van der Valk Boumanlaan 7, Woerden
Atelier de KunstKajuit is in een lokaal van de oude Minkemaschool aan de zuidzijde van het station.

Close Enough: New Perspectives from 13 Women Photographers of Magnum

Krachtige foto's die in contact staan met de hedendaagse wereld: in de tentoonstelling *Close Enough* is het werk samengebracht van 13 vrouwelijke Magnum fotografen.

Elke fotoserie staat voor een belangrijk moment in de carrières van de deelnemende fotografen. Soms zijn het foto's die voor het eerst te zien zijn, dan is het weer een project uit het archief getoond in een nieuwe context, of staat de serie voor een typerend werkproces. Ieder project is het resultaat van een langdurige samenwerking met de geportretteerde, van jarenlang onderzoek of een persoonlijke fascinatie. De deelnemende fotografen laten op geheel eigen wijze zien dat voor een écht goede foto voldoende nabijheid tot je onderwerp essentieel is.

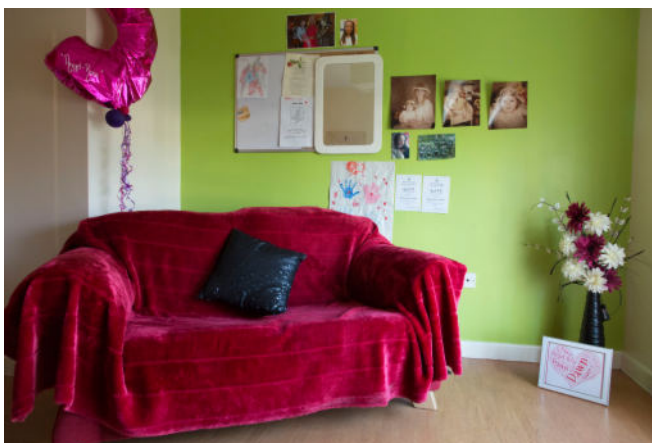
De tentoonstelling was eerder te zien in New York, Brussel en München. Speciaal voor de tentoonstelling in Museum Helmond is één extra werk van Newsha Tavakolian toegevoegd aan de tentoonstelling. Tavakolian maakte de installatie *Look* in 2012 toen ze van het Iraanse regime niet meer op straat mocht werken. Elke dag om 20.00 uur positioneerde ze haar camera op een statief in haar slaapkamer en legde ze haar burens vast.

Deelnemende fotografen: Olivia Arthur, Myriam Boulos, Sabiha Çimen, Bieke Depoorter, Cristina de Middel, Carolyn Drake, Cristina García Rodeiros, Nanna Heitmann, Susan Meiselas, Hannah Price, Lua Ribeira, Alessandra Sanguinetti, en Newsha Tavakolian.

Hoezo 'Close Enough'? Weet je nog: *If your pictures aren't good enough, you aren't close enough.*

(Robert Capa)

Foto's van expositie-opstellingen op de volgende pagina...

↑ *A refuge in the Black Country. Dawn, Suite 7, United Kingdom, 2016.*

© Susan Meiselas / Magnum Photos

↗ *ARGENTINA. Buenos Aires. 1999. The Necklace.*

© Alessandra Sanguinetti / Magnum Photos

↘ *IRAN. Teheran. 2010. Shirin.*

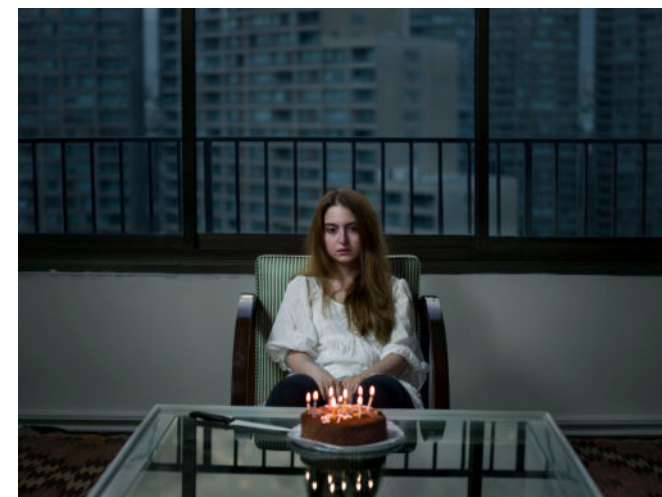
© Newsha Tavakolian / Magnum Photos

↓ *USA. Water Valley, Mississippi. 2019. Adrienne and Zion. From the project, "Knit Club."*

© Carolyn Drake / Magnum Photos

tot en met 23 maart 2025
Kunsthall Helmond
F.J. van Thielpark 7 Helmond

↑ Expositieopstelling in 180°, links 'Knit Club' van Carolyn Drake
 ↓ TIP: regel met je fotoclub een rondleiding! Je ziet meer!

Foto's expositie-opstellingen: Kees Molders
 ↓ Leporello over het leven in Rusland, Nanna Heitmann

PHOSPHOR: Art & Fashion
Viviane Sassen

*Adidas x Pharell, 2017 © Viviane Sassen and Stevenson
(Johannesburg / Cape Town / Amsterdam)*

De tentoonstelling *PHOSPHOR: Art & Fashion* toont ruim dertig jaar aan werk van kunstenaar Viviane Sassen. Het omvat meer dan 200 kunstwerken, waaronder fotografie, collage, beschilderde prints en videokunst. De tentoonstelling is het eerste grootschalige retrospectief van de modiefotograaf en beeldend kunstenaar in Nederland. Viviane Sassen kreeg snel wereldwijde erkenning, zowel in de mode-industrie als in de fotografiewereld. Haar eigenzinnige en eclecticische visuele oeuvre vult bijna het gehele pand van Foam.

tot en met 12 januari 2025
FOAM
Keizersgracht 609 Amsterdam

Golden Years
Paul Huf

Mode voor Avenue, 1966 © Paul Huf / MAI

De tentoonstelling *Golden Years* eert de honderdste geboortedag van de Nederlandse fotograaf Paul Huf. Huf stond vanaf de jaren vijftig bekend als een van de belangrijkste reclame, mode en portretfotografen in Nederland. Paul Huf maakte zijn beelden met humor, mensenkennis en een uniek vernuft. Zo creëerde hij unieke composities die gekenmerkt worden door een theatrale en kleurrijke esthetiek. De tentoonstelling viert de nalatenschap van Huf en zijn impact op de fotografiewereld.

tot en met 2 februari 2025
FOAM
Keizersgracht 609 Amsterdam

An Unfinished World
Saul Leiter

Anne, 1950s © Saul Leiter / Saul Leiter Foundation

Foam presenteert een grote overzichtstentoonstelling van de gevierde Amerikaanse kunstenaar Saul Leiter (1923-2013). Leiter was een van de belangrijkste fotografen van de jaren vijftig in de Verenigde Staten en een pionier van kleurenfotografie. Deze tentoonstelling brengt een selectie samen van 200 werken, bestaande uit zijn fotografie, zowel zwart-wit als in kleur, en abstracte schilderijen. Zijn eclecticische oeuvre onthult een praktijk waarbij schaduw, licht en reflecties worden gebruikt om gelaagde composities te creëren. Hij creëerde abstracte beelden door te fotograferen in de regen en sneeuw, en gebruik te maken van ramen en andere reflecteren oppervlakten. Een rode paraplu, een groen stoplicht of de gele flits van een passerende taxi voegen een onverwacht kleurspel toe aan zijn foto's. In de jaren 40 en 50 was Leiter vrijwel de enige niet-commerciële fotograaf die in kleur werkte.

24 januari 2025 – 23 april 2025
FOAM
Keizersgracht 609 Amsterdam

Shadow Self Portal to a Parallel World

© Diane Severin Nguyen
Still from *Tyrant Star*, 2019

Dit najaar toont Huis Marseille *Shadow Self – Portal to a Parallel World*, met werk van Shuang Li (1990), Charmaine Poh (1990), Heesoo Kwon (1990), Xiaopeng Yuan (1987) en Diane Severin Nguyen (1990). 'Waar begint een beeld en waar houdt het op?' Dat is een vraag aan – en ook een verantwoordelijkheid van – hedendaagse kunstenaars die van nieuwe media en technologieën zoals generatieve AI gebruikmaken. In *Shadow Self* onderzoeken vijf kunstenaars deze essentiële vraag vanuit een persoonlijk perspectief.

tot en met 2 februari 2025
Huis Marseille
Keizersgracht 401 Amsterdam

Revoir Paris gebroeders Séeberger (1900-1907)

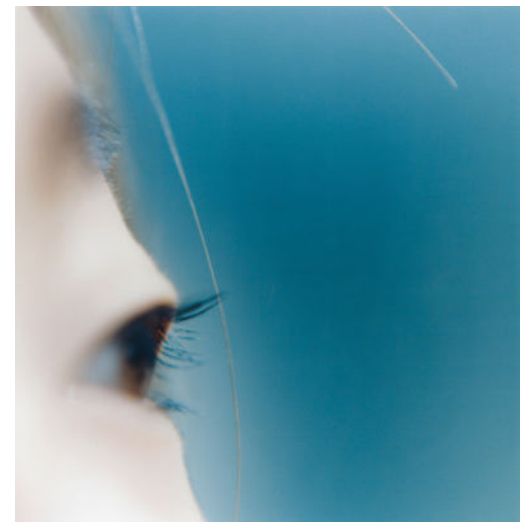

Jardin du Luxembourg, Lallée Férou, april 1907
Jules, Henri en Louis Séeberger. Photo: Paris Musées /
Musée Carnavalet - Histoire de Paris

Parijs door de lens van de gebroeders Séeberger (1900-1907) toont een selectie van 72 originele afdrukken op groot formaat van de succesvolle Franse amateurfotografen de gebroeders Séeberger (Séeberger frères). De foto's werden gemaakt ter gelegenheid van de vier fotografiewedstrijden die begin 20ste eeuw werden georganiseerd door de stad Parijs en zijn afkomstig uit het Musée Carnavalet – het museum van de geschiedenis van Parijs. Ze laten een vroege vorm van straatfotografie zien en zijn niet eerder in deze omvang tentoongesteld geweest.

15 februari - 22 juni 2025
Huis Marseille
Keizersgracht 401 Amsterdam

I'm So Happy You Are Here Japanse vrouwelijke fotografen

Kawauchi Rinko, Untitled, 2004; uit de serie the eyes, the ears. Courtesy de kunstenaar en Aperture

I'm So Happy You Are Here biedt een nieuw perspectief op Japanse fotografie. Japanse vrouwelijke fotografen zijn tot nu toe onder de radar gebleven. Met deze tentoonstelling krijgen zij nu een podium. Bovenal wordt ook het vrouwelijke perspectief op het dagelijkse leven in Japan en de Japanse samenleving belicht.

Met fotografie van de jaren vijftig tot nu, toont *I'm So Happy You Are Here* werk van meer dan vijftientig kunstenaars van verschillende generaties. Hun werk kenmerkt zich door een hoge mate van creativiteit en experiment. In de tentoonstelling zijn foto's, installaties, video's en fotoboeken te zien.

18 januari - 5 mei 2025
Fotomuseum Den Haag
Stadhouderslaan 43, Den Haag

We're all People
Joseph Rodriguez

Harlem, Joseph Rodriguez

Overzichtstentoonstelling van de Amerikaanse documentaire fotograaf Joseph Rodriguez. De expositie *We're all People* toont 75 indringende foto's van veelal gemarginaliseerde groepen mensen en hun worstelingen in het alledaagse leven. De beelden zijn in de jaren '80 en '90 gemaakt in met name New York City en Los Angeles.

Tot en met 2 februari 2025
Fotomuseum aan het Vrijthof
Vrijthof 18 Maastricht

Between the Sea and the Sky
Jimmy Nelson

Arnhemuiden 2021, Jimmy Nelson

Imposante tentoonstelling van fotografisch kunstenaar Jimmy Nelson. De expositie *Between the Sea and the Sky* toont 65 fotowerken en twee video's van twintig Nederlandse gemeenschappen in traditionele klederdracht. De beelden met weidse luchten zijn gemaakt in pittoreske vissersdorpen, polderlandschappen en vestingstadjes. Met zijn kleurrijke werk viert Nelson de schoonheid, culturele rijkdom en authenticiteit van de mensheid.

9 februari tot en met 21 september 2025
Fotomuseum aan het Vrijthof
Vrijthof 18 Maastricht

**De musea beginnen
het jaar goed!
Er is veel keus!**

**De gegevens van deze
rubriek zijn bijgewerkt
tot medio december.
Raadpleeg voor je op
pad gaat altijd de
websites van de
musea voor actuele
gegevens en
bezoekersinformatie!
(en natuurlijk
de NS-app...)**

Onopgemerkt: Verhalen in Beeld Cynthia Boll

29 minutes - (2008-2010) Cynthia Boll

Deze tentoonstelling biedt een indringende kijk op een aantal van Boll's meest baanbrekende projecten. Boll belicht maatschappelijke kwesties vanuit een uniek perspectief. Ze brengt onderbelichte verhalen in beeld, van de gevolgen van klimaatverandering tot de positie van vrouwen. Haar werk speelt zich af in landen zoals Afghanistan, Indonesië en dichterbij huis in Nederland en België.

Een hoogtepunt is de serie *Sinking Cities, Jakarta*, die onlangs is opgenomen in de collectie van het Nederlands Fotomuseum. Hierin laat Boll de impact zien van de stijgende zeespiegel op het leven in Jakarta. Ook de rol van vrouwen in verschillende culturen staat centraal in haar werk.

tot en met 9 februari 2025
Museum Hilversum
Kerkbrink 6 Hilversum

Het Perfecte Plaatje

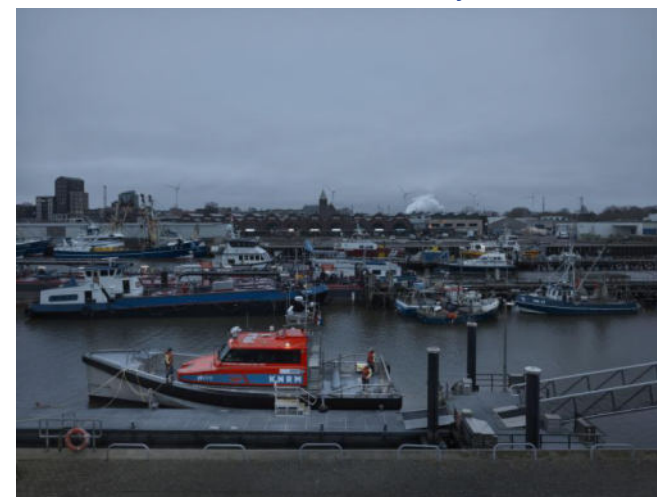
Foto: Museum Hilversum / RTL4

Bekende Nederlanders met een passie voor fotografie gingen weer de strijd met elkaar aan tijdens een nieuw seizoen van *Het Perfecte Plaatje* bij RTL 4. De deelnemers van dit seizoen zijn: Pauline Wingelaar, Floris Göbel, Loiza Lamers, Toine van Peperstraten, Amara Onwuka, Lex Uiting, Fenna Ramos, Claes Iversen, Giovanni van Bronckhorst en de uiteindelijke winnares 2024 Antoinette Hertsensberg.

Deze expositie, die te zien is tot en met 9 februari, brengt de beste foto's samen uit de populaire RTL4-programma's *Het Perfecte Plaatje* 2024 en *Het Perfecte Plaatje Op Reis*. Kaj Gorgels was de winnaar van de reis-editie. Ook de mooiste foto's van de reis door Thailand zijn in Museum Hilversum te zien.

tot en met 9 februari 2025
Museum Hilversum
Kerkbrink 6 Hilversum

Redders op zee Jeroen Hofman en Robin de Puy

KNRM IJmuiden. Foto: Jeroen Hofman

Met de fotografietentoonstelling *Redders op zee* viert Het Scheepvaartmuseum 200 jaar Koninklijke Nederlandse Redding Maatschappij (KNRM). De tentoonstelling zet vrijwilligers van de KNRM, de 'Redders op zee', in de schijnwerpers en laat zien wie deze mensen zijn. De fotografen Jeroen Hofman en Robin de Puy presenteren hiermee nieuw werk.

Een verslag van een expositiebezoek vind je in het zomernummer 2024 van De Kijker.

(verlengd) tot 12 januari 2025
Scheepvaartmuseum Amsterdam
Kattenburgerplein 1 Amsterdam

American Photography

Het Rijksmuseum presenteert dit voorjaar het eerste grote overzicht van Amerikaanse fotografie in Europa.

Met meer dan 200 werken belicht de tentoonstelling *American Photography* de rijke en veelzijdige geschiedenis van de fotografie in de Verenigde Staten. De tentoonstelling geeft een beeld van de Verenigde Staten door de ogen van Amerikaanse fotografen en laat zien hoe het medium verankerd raakte in Amerikaanse samenleving van intieme alledaagse momenten tot historische keerpunten. De tentoonstelling laat zien hoe de fotografie sinds de uitvinding in de 19de eeuw overal doordrong; van kunst, nieuws en reclame tot privégebruik.

De afgelopen decennia heeft het Rijksmuseum een collectie Amerikaanse fotografie bijeengebracht. Dit is de eerste keer dat de collectie wordt gepresenteerd, samen met bruiklenen uit Nederlandse, Europese en Amerikaanse collecties. Iconische werken van fotografen als Sally Mann, Robert Frank, Lisette Model, Nan Goldin, Richard Avedon, Andy Warhol, Paul Strand, Diane Arbus en James Van Der Zee zijn te zien met verrassende foto's van onbekende en anonieme makers.

Dit zou, mede gelet op de genoemde namen, wel eens een erg interessante expositie kunnen worden. 'Amerika' is dus wel 'Verenigde Staten'. Er is een neven-expositie van Carrie Mae Weems 'Painting the Town' uit 2021, en op zeven data een verdiepende lezing.

Rijksmuseum, montage. foto: Kees Molders.

Voorts organiseren het John Adams Institute en het Rijksmuseum op zondag 9 februari een speciaal evenement met Amerikaanse fotografen van wie werk te zien is in de tentoonstelling. Medio december noemde het Rijksmuseum Sarah Sense en Bryan Schutmaat als deelnemers. Voertaal is Engels. Houd de website van het Rijksmuseum in de gaten voor de definitieve deelnemerslijst en het programma.

7 februari tot en met 9 juni 2025
Rijksmuseum
Museumstraat 1, Amsterdam

BESTUUR

Rob Renshoff – voorzitter
tel. 0653 166 771
voorzitter.afd07@fotobond.nl

vacature – secretaris

Christophe Thole – penningmeester
penningmeester.afd07@fotobond.nl

vacature - algemeen bestuurslid

Voor zaken m.b.t. opleidingen kun je je momenteel richten tot de voorzitter
voorzitter.afd07@fotobond.nl

De afdeling Utrecht - 't Gooi wordt gevormd door 24 fotoclubs in Utrecht, de Betuwe en het Noord-Hollandse 't Gooi, plus individuele leden. Tezamen zijn dat meer dan 700 fotografen.

COLOFON

De Kijker is het digitale informatiebulletin van de Afdeling Utrecht - 't Gooi van de Fotobond. De Kijker verschijnt minimaal vier maal per jaar en wordt uitgebracht onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van de Afdeling Utrecht - 't Gooi.

REDACTIE

Jan Donders, Marcel Borgstijn en Kees Molders
redactie.afd07@fotobond.nl

PUBLICATIESCHEMA

WINTEREDITIE
deadline aanleveren kopij 15 december
verschijningsdatum omstreeks 1 januari

LENTE-EDITIE
deadline aanleveren kopij 15 maart
verschijningsdatum omstreeks 1 april

ZOMEREDITIE
deadline aanleveren kopij 15 juni
verschijningsdatum omstreeks 1 juli

HERFSTEDITIE
deadline aanleveren kopij 15 september
verschijningsdatum omstreeks 1 oktober

KOPIJ VOOR HET VOLGENDE NUMMER

Het volgende nummer van De Kijker verschijnt rond 1 april 2025. Artikelen, foto's en/of andere voor de lezers interessante bijdragen dienen **uiterlijk 15 maart 2024** in het bezit te zijn van de redactie. Inzendingen per mail (foto's zoveel mogelijk per WeTransfer) naar redactie.afd07@fotobond.nl. De redactie heeft het recht om ingezonden bijdragen te weigeren. Inzenden betekent niet automatische plaatsing, maar wordt wel zoveel mogelijk gewaarborgd.

Geef bij een **aanmelding van een expositie** de volledige informatie. Denk even mee en maak er voor ons geen puzzel van. Geef in ieder geval: eerste en laatste expositiedag, naam, locatie. Geef een korte beschrijving, zend een representatieve foto mee in voldoende resolutie mét de naam van de fotograaf. Wij willen zeker weten dat de fotograaf akkoord is met plaatsing. Geef een link naar de plek waar de lezers meer informatie kunnen vinden.

Je mag ook je eigen **lentefoto** insturen voor de omslag van de volgende editie! Liggend formaat, hij wordt afgesneden in A4-verhoudingen, maar dat mag je natuurlijk ook zelf doen.